

SỰ KIỆN BẤT KHẢ KHÁNG THEO PHÁP LUẬT DÂN SỰ CỦA MỘT SỐ QUỐC GIA TRÊN THẾ GIỚI VÀ GỢI MỞ CHO VIỆT NAM

NGUYỄN VIỆT THU HƯƠNG *

Tóm tắt: Theo hệ thống thông luật (Common Law), sự kiện bất khả kháng không phải khái niệm pháp lý mà được ghi nhận thông qua thỏa thuận trong hợp đồng giữa các bên. Còn đối với hệ thống dân luật (Civil Law), sự kiện bất khả kháng là khái niệm pháp lý, tuy nhiên vẫn có sự khác biệt đáng kể giữa các quốc gia theo hệ thống dân luật về cách xác định các yếu tố nhận diện và hệ quả của sự kiện bất khả kháng. Bài viết nghiên cứu pháp luật một số quốc gia trên thế giới theo hệ thống thông luật và dân luật dưới góc độ đối sánh với pháp luật Việt Nam, trong đó tập trung nghiên cứu quy định pháp luật tại bộ luật dân sự của Cộng hòa Pháp, tỉnh bang Quebec (Canada) và Trung Quốc, từ đó đề xuất một số kiến nghị hoàn thiện pháp luật Việt Nam về sự kiện bất khả kháng.

Từ khoá: Bất khả kháng; pháp luật dân sự; hệ quả pháp lý

Nhận bài: 24/12/2024

Hoàn thành biên tập: 24/4/2025

Duyệt đăng: 24/4/2025

FORCE MAJEURE UNDER THE CIVIL CODES OF SEVERAL COUNTRIES AND
RECOMMENDATIONS FOR VIETNAM

Abstract: Under the Common Law system, force majeure is not a legal concept but is recognised through agreements in contracts between parties. Meanwhile, under the Civil Law system, force majeure is a legal concept but there remain significant differences among Civil Law countries regarding the identification criteria and consequences of force majeure events. This article examines the laws of some countries under the Common Law and Civil Law systems, with a comparative perspective against Vietnamese law. Specifically, the article studies the legal provisions in the Civil Codes of France, Quebec (Canada), and China, thereby offering recommendations for Vietnam on force majeure.

Keywords: Force majeure; civil law; legal consequences

Received: 24 December 2024 ; Editing completed: 24 April 2025; Accepted for publication: 24 April 2025

1. Đặt vấn đề

Sự kiện bất khả kháng là tình huống không thể kiểm soát, dự đoán hoặc ngăn ngừa, khiến việc thực hiện nghĩa vụ trở nên bất khả thi, thường được viện dẫn là căn cứ loại trừ trách nhiệm. Tuy nhiên, quy định pháp luật về sự kiện bất khả kháng có sự

khác biệt rõ rệt trong từng hệ thống pháp luật. Nếu như hệ thống dân luật quy định sự kiện bất khả kháng trong các văn bản quy phạm pháp luật thì trong hệ thống thông luật, khái niệm này được thể hiện thông qua các học thuyết, nguyên tắc pháp lý được thừa nhận rộng rãi trong xét xử. Tuy vậy, các hệ thống pháp luật, đặc biệt là hệ thống dân luật đều nhận diện và xác định hậu quả sự kiện bất khả kháng khá rõ ràng. Đơn cử,

* Nghiên cứu sinh Khoa 28, Trường Đại học Luật Hà Nội. E-mail: huongnvt@hlu.edu.vn